Miskovics Anna

Fuvarnapló

Mindig is baromi közhelyesnek tartottam, ha valaki azt mondta, utálja a hétfőket, mintha legalábbis kötelező lenne. Én mégis akkor kezdtem el rühellni, mikor már nem volt különbség hétvége és hétköznap, szombat, és hétfő között. Legalábbis nem olyan különbség, mint a normális emberek világában. Az én világomban a különbséget az unalom és izgalom mércéjével lehetett mérni. Egy hétfő mindig dögunalmas volt, nem a munka ténye miatt utáltam. Nem. Ha már dolgozni kell, akkor tényleg legyen munka. A tehetetlen ücsörgésnél nem létezik rosszabb. Nincs az a kávémennyiség, ami felpörgetne, a rádió is kikerget a világból, és ha netán belekezdesz egy könyvbe, a munka biztos, hogy akkor talál meg. Egyszóval, csak vársz, és lebegsz, vagy még inkább csak függeszkedsz a levegőben, arra várva, hogy mikor gyöngül el a kezed annyira, hogy már nem bírja a súlyt, és izzadó ujjaid egyesével eresztenek, míg nem zuhanni kezdesz.

Legalább egyszer mindenkivel megesik az a szégyenletes és szégyenteljes eset, hogy álomba zuhan. Ez kevésbé frusztráló tud lenni, ha csendes magányunkban történik, és nem egy dühös utas ablakkopogtatására, számos sorstársunkká avanzsált kollégánk szeme láttára szakad meg. Természetesen velem nem így történt… ez nem saját tapasztalat. Persze a kínos érzés gyorsan tovaszáll, a második fuvar után az ember már nem is emlékszik rá, amíg fel nem emlegetik neki, de az az agymosott érzés, hogy a legjobb álomból vert fel valami bunkó idegen, az a leginkább a kielégületlenségre hajazó érzés sokáig nem múlik el, a nap maradékára kásássá válik tőle az ember feje.

Később hozzá lehet szokni minden érzéshez, a jót ajándéknak, a rosszat tényként könyvelhetjük el. Az álmosság marad, de kifejlődik bennünk az éberalvás, amitől kevésbé lesz feltűnő a bóbiskolás. Az alkalmazkodó készség egyébként is elvárás, e nélkül itt az ember az első héten meghal, kampec, kifújt, megköszönik áldozatos munkáját, és jóccakát, a soha viszont nem látásra. Kontrollálnod kell magad és az utasokat, betartatnod velük a játékszabályokat, és még inkább, megtanulni bánni velük, felvenni a rezgéseiket, kitalálni, hogy kinek mire van szüksége.

Meglepődnének, de az utasok java nem csak, vagy egyáltalán nem a fuvar miatt választja a taxit. De nem ám. Hiszen arra ott a közösségi közlekedés, vagy a saját kocsijuk. Igen, mert ilyen is akad, valami megmagyarázhatatlan oknál fogva. A legtöbben a „társaság” miatt választják

az utazásnak ezt a módját. Bizony. A buszon, vagy a villamoson nem kapják meg ugyanazt az intimitást, mint nálunk, nálam. Itt csak ők vannak, és ők számítanak, csak mi halljuk őket, és mi hallgatunk. Nem kell a sok idegen előtt kitárulkozni, vagy épp ellenkezőleg, mások zsivaja mellett kibontakozni. Nem, ha itt valakinek mondandója akad, senki sem fojtja belé a szót, és nincs ítélkezés, vagy szemrehányás. Itt nincs a szemeit forgató legjobb barátnő, aki már a fenébe kívánja az unásig hallott nyűgöket, sem bölcs anyuka, vagy anyós, akinek mindenre van egy jobb tanácsa, vagy egy társ, aki kijavítana, mit hogyan kéne, vagy nem kéne tenni.

Minden olyan, akár az első randi, ártatlan, és várakozással teli, csupa bizalom, és meghittség. Úgy tűnik ez az, amire igazán szüksége van az utasoknak. Egy fülre, vagy egy jó beszélgetőtársra, és ha elég nagy dumás az ember, és a kellő pillanatban hallgatni is tud, akkor megtalálta a tökéletes melót. No persze nem árt kitűnően vezetni, és ismerni a város minden kis zegzugát. Mert a város bizony mesél magáról. Minden eleme csupa szó, és mondat, és történet. Mindannyian aktív résztvevői az életünknek. Azt hiszem ez az, aminek azért mégis sikerül ébren tartania.

*

Hátrafordultam. Az ülésen egy jól karbantartott harmincas nő mesélt az életről, szerelemről, illetve a férfiről, akit szeret. Szeret? Biztosan. Erről mindenesetre biztosítja magát. Hogy a férfi viszont szereti-e? Elveszi, legyen elég ennyi. A szerelem más lapra tartozik. Elveszi, mert a mama szerint már időszerű, nincs ok a várakozásra, ő az egyetlen a környezetében, akinek a fia még szóló… kivéve „azt a Katikát", akinek olyan „teszetosza fia van", semmi kiállása, semmi karizmája… és különben is, nagyon szeretne már egy unokát, akit teletömhetne mindenféle mesterséges szarral, tehát szó szerint halálra szeretgethetne. A hapsi még inkább szabad lenne, más szoknyák alá nézeget (alkalmanként nyúlkál), de persze ő is szereti a mindig elérhető, otthoni pite melegét.

A nő belemegy a játszmába, mert csak nem szalaszthatja el ezt a lehetőséget, hiszen mi van, ha nem akad egyéb kérő? Na és mit gondolnának mások… persze mindig csak mások, sose mi magunk… A hátország természetesen nála is erősen javallottnak tartja a frigyet, felemlegetvén elmúlt „nagy szerelmeket", melyek kudarcba fulladtak, és már messze fújta őket az idő. Nem tartottam érdemesnek arról filozofálni vele, hogy vajon ezek a kudarcok ki szerint azok, vagy kinek a számításait, és elvárásait húzták keresztbe. Végtére is, ezen a vizsgán magunknak, és magunk előtt kell megfelelni. No persze előhúzták a jó öreg biológiai órát is – vajon eddig az merre, kinél ketyegett? –, amit nem tudott

kivédeni. Elfáradtam. Belefáradtam – mondta. Elhittem neki, hiszen én csupán a téma említésétől úgy éreztem, nem kapok levegőt, és ide nem lesz elég, ha kissé letekerem az ablakot.

Persze a „röpke" hullámvölgy után rögtön fellelkesült, és ömlött belőle a pozitív áradat, az „előnyök", és az, hogy „Károly egyébként tényleg nagyon rendes ember", és a „munkában is jól helytáll". Ismét természetesen, nem fűztem hozzá, hogy Károly olykor máshol is egészen biztos jól „helytáll", amit valószínűleg már nem díjazna ennyire lelkesen. De csak folytatta tovább, nem lehetett, nem is akartam beléfojtani a szót. Tudják, én ezzel a magán terápiás csoporttal vezekelek, amennyiben ez bárkinek is segít. Már az ajtókilincset fogta, hogy kiszállhasson, de az utolsó gondolatainak még csak akkor ért a végére. Nem tudtam eldönteni, hogy melyikünket akarja jobban meggyőzni, engem, vagy saját magát. Talán ő már annyit mantrázta, hogy ennek így kell lennie, hogy nincs is miről beszélni. Én meg úgy is tudtam, hogy végül hozzámegy.

*

Sokféleképpen kereszteztük egymás útjait ezekkel az emberekkel. Voltak állandó „kuncsaftjaim", a legtöbbjüket csak egyszer szállítottam, ám akadtak olyan esetek, mikor az élet másodjára is felém sodorta, ugyanazt az idegent. A kedves „Kishölgyet", akit csak, neve hiányában, magam kereszteltem el fejben, szintén kétszer fuvaroztam. Első találkozásunk meglehetősen kaotikusra sikeredett, hiszen enyhén illumináltan lepett meg az egyik piros lámpánál.

– Hohó kislány, ez itt nem Amerika! – köszöntöttem, kissé fáradtan, a harmadik kávém, és a sokadik utamat követően.

Azt gondolta, ha feltartja a karját az út szélén, és kisétál az út közepére, máris ott terem érte a hintó, ami tovább viszi az úti célja felé. Ami jelen esetben igaz is volt, kivéve a hintó részét, és az egész tudatosságát. De ez is a melóhoz tartozik. Mégis a meglepetés erejével hatott rám. Elfelejtettem lezárni az ajtókat. Lehet, hogy kezdek szenilis lenni… Az ember eleinte csak a barátai évfordulóit felejti el, majd egy nap gatya nélkül sétál ki a házból, és beviszik közszemérem sértésért. No, ezt semmiképp sem akaródzott megvárni.

Nem akartam kitenni az út szélére késő este, mikor esőre állt az idő. Ugyan csak leheletnyit hűvös szél fújdogált, de nagy vihar közeledett. Attól tartottam, ez a húszas évei elején járó leányzó szintén szép kis áradattal készül meglepni, az állapotát elnézve. Szerencsére ez most nem egy olyan este volt, amit a taxi hátsó ülése előtt, alatt töltöttem, a maradékok feltakarításával. Hamar elnyomta a fáradtság, kábán motyogta

felém, hogy „nem vagyok a kislányod”, és valami címféleséget. Csak tippelni tudtam, még jó, hogy elsőre bejött.

Másodjára már teljesen más arcát mutatta, rendezett, és friss volt, de a szemében mégis látszott egyfajta elfojtottság, és melankólia. Hamar észrevette fürkésző tekintetemet a visszapillantó tükörben. Először csak kimérten ismételte el a már ismert címet, majd pár perccel később a felismerést olvastam le az arcáról.

– Ne is mondja… Ugye nem… hánytam össze az autóját?

– Nem, nem. Azt megúsztuk – mosolyogtam a tükörbe, hogy megnyugtassam.

– Az jó… jó… Nem is akartam, csak tudja… pedig amúgy nem is szoktam inni.

– Talán pont azért is nem bírja kegyed...

– Lehet, igen… aznap nagyon rossz passzba kerültem. Szarul voltam, éppenséggel. Tessék, hát kimondom, ennél szebben egyszerűen nem lehet. Úgy éreztem, mint akin átment egy úthenger, és egy elefántcsorda, csak úgy ráadásként.

Nem éreztem túlzónak a szavait, visszaemlékezve arra a kifacsart személyre, akit akkor láttam. Úgy tűnt, most jobban van, vagy legalábbis tartja magában a lelket, amíg lehet. Magát ringatja, ha már nincs, aki ringassa.

– Tudja, hogy milyen az, – vagy talán jobb, ha éppenséggel nem tudja, – mikor az egyetlene már valaki másé, és együtt látja őket? Látja őt boldogan, mosolyogva, hogy már nem mellette olyan, abba egyszerre facsarodik bele a szíve és a lelke… Az a szív, ami mintha hosszú hibernálást követően most újra élne, érezne, és szúrna, fájna, tombolna. Mert ezt tesszük, ezt tettem, eltemettem a saját szívem, csak, hogy ne érezzem ezt.

Hallgattam, és óvatosan néztem egyszerre, miközben kitekingetett az autóból, és néha rám pillantott, talán azért, hogy még mindig figyelek-e. Ez volt az ő sajátos terápiája, amelytől persze egyikünk sem várt megváltást, mégis helyénvalónak, jónak éreztük megejteni, s melyet örülök, hogy megosztott velem. Ott csengtek a szavai a fülemben arról, hogy a szíve azóta, akár a sivatag, érzelmileg sivár, miközben az „olvasztás” után újult erővel égetett a fájdalom.

– Akkor már tudtam, hogy sosem kapom vissza őt, bárhogy kapálózok. Korábban legalább a remény élt bennem, de akkorra másom sem maradt, mint az ellehetetlenült reményeim, valahogy kiveszett belőlem a lelkesedés. Az a mosoly az arcán már nem nekem szólt, és nem miattam ült ki az arcára. Ennek ellenére megállítottam volna a pillanatot, hogy abban maradhassunk örökre, a gyönyörű vonásaival, és az örökké-

való évődésemmel iránta. Míg szerethettem, ezt a mély érzést, és vágyat is szerettem. Miután elment, utáltam, hogy így rabul ejtett.

Néha úgy véltem, belefásul saját beszédjébe, mintha a fejében már ezerszer és egyszer elmondta volna ezeket a sorokat, és átrágta volna magát minden rossz érzésen. Mégis, őszintén beszélt, arra gondoltam, biztos a sokadik hibernálási kísérlete is jól sikerült, és azóta ismét a formalin öleli a szívét.

– Tudja, kamaszkorom óta szerettem azokat a történetek, és azon történetek főhőseit, akik epekedtek egymásért. Szerelmük elkerülhetetlennek és megsemmisíthetetlennek tűnt, legyen szó beteljesült, hosszú életű, vagy tragikusan rövid románcról. Sokan, számtalan módon írták le, és írták körbe, csomagolták szebbnél szebb szavakba, és szófordulatokba ezen szerelmek erejét, megpróbáltatásait, és sikereit. Azt gondoltam, ez egyszer talán velem is megeshet, de addig is, itt vannak nekem ezek a feledhetetlen alakok, akik annyi erőt nyújtanak. Abba azonban sosem gondoltam bele akkoriban, hogy azok, amik velem történnek meg, az a szerelem, melyben érintett vagyok, az bizony nekem fáj, engem emészt fel. A megpróbáltatások is a sajátjaim, és nem tudom egy lapozással elintézni, vagy egy könnyed mozdulattal félrerakni őket. Ha ezt számba veszem, inkább visszatérnék a nyomtatott románcok, és szívbajok világába, ahol másokért izgulhatok, nem magam miatt, ahol a bajokon legfeljebb méltatlankodom, a szerelmeket melegséggel a szívemben, és mosollyal az arcomon kísérem figyelemmel, és teremtem meg a képzeletemben. Mindeközben ugyan én magam nem élem át a csodákat, de legalább a fájdalmakat sem. A történtek után sokáig minden mondatról, mozzanatról és történetről ő jutott az eszembe. Egy ideig leszoktam arról, hogy bármi mással előhívjam az édes emlékeket, amik szuvassá tettek.

Mondtam volna neki, hogy ezek egy gyermek szavai, nem egy felnőtté, szembe kell néznünk a kudarcokkal, megoldani a problémákat. Felállni, leporolni magunkat, és továbbmenni. A magunk érdekében, és azért, hogy mások lássák, nem tudtak megsemmisítő csapást mérni ránk, hogy ők is csak halandók, és nem létezik olyan földi, élő-lélegző lény, ami végleg leteríthet minket, és így kiszívhatja minden életerőnket. Hogy ez az, ami megerősít minket, és kellőképp erőssé tesz a későbbi fájdalmakkal szemben, hogy ez egy érési folyamat, és egyáltalán nem könnyű, és éppen ezért kell neki is összeszednie magát, és elhagyni ezeket a gondolatokat, amelyek nem mozdítanak előre.

Mondtam volna neki. Ha úgy véltem volna, hogy egy jól megtervezett személyiségfejlesztő tréning fülszövegét akarta volna hallani. Ha nem tudtam volna, és nem tapasztaltam volna, hogy ezeket a gondo-

latokat könnyebb megfogalmazni, mint megfogadni, és alkalmazni. Ha nem tudtam volna túlságosan jól, hogy mindenkinél létezik legalább egy, vagy az az egy, aki felforgatja a világot, kiszakít belőlünk egy darabot, és úgy megy végig rajtunk, mint a rozsdás fűnyíró. Nyomot hagy maga után. Nem akartam tehát kioktatni, főként, hogy azokat a szavakat nem is érzem a magaménak, nem tudok azonosulni velük, sőt mi több, nem is értek velük egyet.

– Attól fél, hogy még mindig szereti őt? – a kérdés, csak úgy kibukott belőlem, merengő arcát látva.

– Nem. Attól félek, hogy már nem szeretem, és elnyel a sötétség. Hogy ellep a szürkeség, és a semmibe zuhanok megint.

Nyílván egy meleg kézszorításra lett volna akkor a legnagyobb szüksége, de ezt túl intimnek tartottam. Bíztató szavakkal sem nagyon tudtam előállni, de szerintem nem is tudtam volna olyasmit mondani, ami bármin is változtathatott volna. Nem kívántam rongyos közhelyekkel traktálni, így inkább csak hallgattam. Volt, hogy csend telepedett közénk az autóban, mikor mindketten a gondolatainkat járattuk, a szánk helyett. Meghitt pillanatok voltak ezzel a kedves idegennel.

Néha, vagy még inkább ilyenkor kimondottan szerettem ezt, vagyis a munkámat. Ilyenkor túlment azon, hogy pénzszerzés, és nem kérdezgettem magamtól, hogy „Pajtás, miért csinálod még mindig ezt? Miért teszed ezt magaddal?" Minden el nem hangzott, felesleges kérdésre megvolt a tökéletes válasz, a megfelelő érzés. Ezekért a pillanatokért igenis szerettem csinálni, még ha ez egy kimondottan szomorú pillanat is volt. Mégis szomorúságában volt a legemberibb, és legtökéletesebb. Azt hiszem, ekkor még a saját ürességem is áldásnak hatott, és örömmel fürdőztem a részvét tengerében, amely melegséggel töltött el. Éreztem, hogy még mindig érző ember vagyok, nem csak egy mihaszna gépezet, egy robot pilóta.

Mikor megérkeztünk, és a tárcájában kotorászott, olyasmit tettem, amit ritkán szoktam. Szakmaiatlanságnak tartom, és ritkán esik meg velem, hogy már magam is úgy vélem, túlérzelgek egy pillanatot, de ez a rendkívüli alkalmak egyike volt. Hátrafordulva a kezéhez nyúltam, és megráztam a fejem, ahogy finoman eltoltam magamtól. Hálát láttam a szemében, és megnyugvást, de nem a pénz miatt. Ez a mi közös pillanatunk volt, és úgy éreztem, tudja, hogy megértettem, hogy azonos hullámhosszra álltunk, azonos gondolatokkal.

Eztán még évekig kellett várnom a következő ilyen pillanatra. Addig csak hajtottam a napokat, az éjjeleket, és nappalokat megállás nélkül. Nem néztem az órát, sem a naptáramat. Nem tartottam számon a

névnapokat és születésnapokat. A négy fal közé mentem haza, és leszámítva a kollégákkal váltott pár felszínes mondatot, és poénkodást, nem ragadt meg semmi konkrét, a következő négy-öt évből.

*

Kutya János remek ember volt. Az a fajta, aki nem érdemelte meg a sorsát, vagy még inkább, aki sajnálatosan nem tudott kiküzdeni magának egy jobb sorsot. Még gyerekkoromban ismertem meg a szüleim által. Édesapám sok, és sokféle doktort ismert, jogász lévén. Ezek tudatában, arra most nem térnék ki, miképp vélekedett kalandos életutamról, és a pályaválasztásaimról. Annyit azért elmondhatok, hogy bizony nem tennék zsebre a korhatáros véleményét. No, de elég az hozzá, hogy akkoriban még, kiskamaszként sokat sündörögtem apám társaságában, akkor még bízott benne, hogy belőlem is rendes ember válik. Sok ismerősét, barátját és munkatársát ismertem meg, köztük néhány tényleg nagyon derék férfit. János akkoriban jól menő belgyógyász volt, a lábai előtt hevert a fél Uzsoki kórház, sőt mi több Budapest egyik, és ha már itt tartunk, a másik fele is. Kiváló szaktekintélynek örvendett, és magánemberként is sokan kedvelték nyíltsága, őszintesége, és jó humora miatt. Minden hízelgő hír igaz volt róla. Velem kiváltképp fiaként bánt, hiszen otthon őt két lánya, és neje várta. Jó állás, és meghitt otthon, biztos egzisztencia. Mi más kéne még? Ha most tenné fel valaki ezt a kérdést, valószínűleg azt felelném, hogy állandóság. Az, hogy valaki megállítsa az idő kerekét, hogy abban a tökéletes pillanatban, netán hónapokban maradhasson az olyan jó ember, mint ő. Hogy újra és újra visszajátszhassa a boldog időket. Hogy ne is legyenek katasztrofális évei. De talán olyan tökéletes volt ő, és az élete, hogy elkerülhetetlen volt a tragédia.

Történt egyszer, úgy tizenöt éves koromban, hogy János átjött hozzánk. Zaklatottnak tűnt, láttam rajta, amint belépett, de mivel gyorsan eltűntek hátul, apám dolgozószobájában, így nem tudtam pontosan felmérni, mennyire komoly az ügy. Persze a kíváncsiságom győzedelmeskedett, és odalopakodtam az ajtóhoz, hátha meghallok valamit. A kíváncsiságom nem csak egyszerű gyermeteg vágy volt arra, hogy megfejtsem a titkokat, úgy éreztem, tényleg érdekel János sorsa, és bántott, hogy egyszeriben ki akarnak zárni ebből, hogy nem tartanak érdemesnek arra, hogy én is „bele folyjak” az „ügyeikbe”.

A Marika… meg az a Petrov… van köztük valami! Falaznak nekik, Marika barátnéi, meg a kórházban is, Petrov asszisztensei, a zsenge nővérkék, akik ott dongnak körülötte folyamatosan. De elfelejtik, hogy én tovább látok az orrom hegyénél. Zavaróan hülyének akarnak nézni! Az a kellemetlen alak befurakodott a kórházba, és most az életembe is be akar furakodni.

De mondd barátom, miért teszi ezt velem a Marcsika?

Ne haragudj János, de én már korábban is utaltam arra…

Mégis mire?

Arra, hogy a Maris egy olcsó kurva. Ne haragudj, de te világ életedben csak az ő kívánságait lested, óvtad őt, tűrted a szeszélyeit, miből már pedig jó sok akadt, nem beszélve a kirohanásairól. Helyt álltál férjként, és apát sem kívánhatna jobbat a gyerekeinek! Neki mindez mégsem volt elég.

Csüngtem minden szavukon, és forrt bennem a düh. Egyetértettem apámmal, és ez a valóban ritka pillanatok egyike volt. Mikor felfogtam, hogy apámék miről is beszélnek valójában, hogy amit „Marika tett", az milyen tett is, kedvem lett volna berontani azzal, hogy „János, maga jó ember! Maga JÓ ember!" No, de mire ment volna vele?

Azt hiszem ez volt az első igazi lecke, amit az élet tanított nekem.

Apám János mellett állt, és bíztatta őt, mint barát, és kolléga, de a közelgő veszélyt még ő sem tudta megjósolni, vagy megelőzni, megállítani pedig még kevésbé Ez volt az a helyzet, amihez már ketten is kevesek voltak, ahol nem lett volna az a morfium adag, amely elnyomja a fájdalmakat, sem az a beavatkozás, amely eltünteti a tályogokat, és begyógyítja a sebeket. Mert a Marika tényleg kegyetlen volt. Nem csak kegyetlenül bánt vele, hanem velejéig rossz volt, akár egy gennyes tályog, amely szétterjed, és megmérgez mindent. Ezt már gyerekként is beláttam, ahogy felnőttem, úgy lett bennem árnyaltabb a kép. Mindenesetre a Jánost semmi esetre sem érdemelte meg, sem előtte, akkorra pedig már végképp nem.

János tehetetlenül állt a dolgok előtt. A családi életét egyre kevésbé tudta befolyásolni, vagy szemmel tartani, a munkáját pedig el kellett látnia, és így minden folyt a maga medrében. Marika tisztában volt vele, hogy János nem tudja a munkáját, a betegeit beáldozni, hogy minden időpillanatát számon tartsa, hogy kövesse őt. Bevallom, én néha figyelgettem a nejét, valahogy részt akartam venni az egészben. De János tehetetlen volt. Dühítő érzés volt ez a tehetetlenség, amely mindnyájunkat, de legalábbis engem biztosan szétfeszített. Sötét felhők ereszkedtek ránk, érezhető volt a levegőben a levertség. Anyám próbált távolságtartó lenni Marikával, apámat támogatta a háttérből, aki Jánost támasztotta, nehogy összeomoljon. A legrosszabbkor.

Akkoriban gyakran volt tele a lakás a „Marika egy kígyó", a „Marikának semmi se szent", a „Marika egy utolsó …" típusú felkiáltásokkal apám részéről, amiknek végét rendszerint anyám fojtotta apámba a jelenlétemben, higgadtságra kérve őt. Apám valóban intelligens ember volt, de ezt a szintű aljasságot ő sem tűrhette.

Érdekes volt, akkoriban, és részben még azóta is érhetetlen a számomra, de János soha semmi rosszat nem mondott Marikára. Nem volt ő tutyimutyi, egyszerűen szívvel lélekkel szerette őt. Minden bizonnyal azt a személyt, amelyik Marikaként a fejében élt. Szemben azzal a Marikával, aki a valóságban ellentétesen tényked ett, és létezett. Az a Marika legalább olyan jó volt – persze olyan jó sose lehetett volna –, mint maga János. Tisztességes, érző szívű, és jólelkű. Teljesen ártatlan. Ez a megszemélyesítés persze sajnos nem létezett, és Marika mindent elkövetett, hogy a jóságnak még csak az árnyéka se vetüljön rá. Nem volt nehéz elhinni neki, hogy egy riherongy, mert tényleg az volt.

Sajnos kettejük élete sosem keveredett vissza abba a mederbe, amibe terelgetni próbálták apámék. A Marikát senki sem tudta meggyőzni, nem akarta az életét Jánossal folytatni. Ami azt illeti, nem csak gonosz volt, de körmönfont is, és taktikus. Habár János megtehette volna, hogy árt neki, semmit sem tett, Marika mégis lefejtette róla az utolsó bőrt is, és csontig rágta a húsát. A Petrovval való viszonya nem csak János képzeletében létezett. Ahogy egyre jobban kiéleződött a helyzet, és János egyre szétszórtabb lett, bekövetkezett az, amit végképp nem érdemelt, de örökre megpecsételte a sorsát. Orvosi körökben ezt csak úgy nevezik, hogy emberi mulasztás, amit sajnos a jogászok is így neveztek. János kezei alatt ott maradt valaki, ami korábban sosem fordult elő. Nem tudta tagadni, sem védeni magát, nem volt az a kör, amely összezárhatott volna körülötte, hogy megvédje. Apám kiállt mellette, de mások nem tudtak, vagy nem is akartak. Olyanok lettek hirtelen, mint egy falkányi állat, akik megérzik, hogy egyik társuk legyengült, és inkább ott hagyják egyedül megdögleni, nehogy rájuk is átragadjon valami a „szerencsétlenségéből", vagy kórságából, ami aztán őket is ledönti a lábukról. Csak nehezítették a dolgát azzal, hogy a háta mögött beszéltek, és gúnyt űztek belőle, ma is a fülemben csengenek, a „Nézd már a János milyen kutyául fest" típusú kegyetlen örökzöldek.

Jánost eltanácsolták, nem küzdött, és nem is nagyon kapott, kaphatott rendes eljárást. Emberi szervek közelébe egy jó darabig nem kerülhetett, legfeljebb duzzadó mandulákat vizsgálhatott volna egy vidéki rendelőben. Ezek után persze Marika is beadta a válókeresetet, az a szuka tudta, hogy mikor kell Jánosnak az utolsó kegyelemdöfés, hogy végképp megsemmisüljön. És tényleg megsemmisítő volt számára ez az egész. Még a lányait is ellene fordította valahogy, bár azt nem volt nehéz, miután Petrov az egész pereputtyot magához vette. Ahogy hallottam, egy pár év múlva visszaköltözött velük Moszkvába. Hát hazudnék, ha azt

mondanám, bárki sajnálta. De akkor már nem is volt jelentősége, és semmin sem változtatott.

Még a válásuk előtt, a tárgyalást várva, mikor az egész ügy kipattant, és valahogy én is tudomást szereztem róla, mert nem tudták előttem titokban tartani, berontottam apámhoz az irodába. Csak úgy, kopogás nélkül. Feltéptem az ajtót, és bumm, ott termettem előtte, zilálva, kimelegedve, dühödten.

– Megcsalja! Én láttam őket! Én láttam őket, amikor Marika beszállt mellé a kocsiba, és nyalakodtak! Mindent láttam, és mindent tanúsítok! Rendeljenek be, és elmondok mindent. Elmondom, hogy mit láttam korábban! És, hogy ezt János nem érdemelte meg!

Apám a mondandóm eme pontján odajött, és lekevert egyet. Nem azért, mintha nem értett volna velem egyet, mint inkább azért, hogy lenyugodjak. Olyan vehemenciával törtem rá, hogy magam sem vettem észre, ahogy az izgalomtól verejtékező, hűvös arcomon a meleg könnyek sűrűn patakzottak. Olyan igazságtalanságnak éreztem, ami Jánossal történik, és tenni akartam valamit. Apámnak azonban nem tetszett, hogy Marika után járok, és figyelgetem, egyenesen megtiltotta nekem, és biztosított a következményekről, amennyiben mégis folytatni merem.

– És beidéznek kisfiam, nem bekéretnek a bíróságra! De nem hiszem, hogy János belemenne, sőt biztos, hogy nem… és különben se hinnének egy kölyöknek.

Akkor teljesen kikészültem, János helyett is. Mély nyomot hagytak bennem a történtek. Ezt a becstelenséget sosem felejtettem el. Egyetlen vigaszként az szolgált a számomra, hogy úgy éreztem, apám büszke rám, amiért magaménak éreztem János problémáját, és kiálltam érte. Persze kölyökként kezelt, és tekintett rám továbbra is, és még egy jó darabig, mégis férfiasabb, felnőttebb kölyök lettem a szemében. Talán ezért nem utált meg teljesen, mikor végül belőlem mégsem lett orvos.

Apámon is láttam némi csalódottságot azt követően, hogy János tényleg nem élt az általa felkínált segítséggel. Azt mondta, nem akar ártani neki, és ha már nem szereti őt, fogalma sincs, mit kaphatna még tőle, hiszen már semmi sem számít. Apámnak vérében volt a küzdelem, és otthon eztán azt a lemezt hallgattuk minden vacsoránál, hogy ő bezzeg a szart is ki tudná perelni a Marikából, és egy életre elintézné. Anya csak háborgott, hogy miért beszél előttem így, és ez különben sem vacsora téma. De láttam, ahogy apámra néz, csodálattal, és szeretettel átitatva. Amiért irigyeltem apámat, és miattuk sosem aggódtam.

Azt hiszem János határozott ellenkezése az elégtétel ellen megváltoztatott valamit apámban. Szerintem nem akarta tudatosan magára

hagyni, de valahogy a hónapok, és évek múlásával mégis megtette. Úgy gondolhatta, egy ilyen tehetetlen emberrel már ő sem tud mit kezdeni, és segíteni sem tud rajta. Hiszen nem is hagyja. Párszor még velünk ebédelt, néhány karácsonyi vacsorán jelen volt. Ahogy felnőttem, kikopott az életünkből, még ha az emlékeinkből nem is.

Kezdő taxis voltam, amikor még csak ismerkedtem a várossal, és a város „népével". Mert van ilyen. Vannak azok, akik állandó szereplők a városi életben, akiket mindig látni, akikkel mindig találkozni, azok a bizonyos biztos pontok. Főleg kereskedők, akiket meghatározott helyeken talál az ember, és hajléktalanok, akik ugyan mozgásban vannak, de követhető, és lekövethető a mozgásuk. A város egy idő után nem újul meg, csak kicsit mozgolódik, átcsoportosul, néha belép pár új szereplő, néha eltűnnek, és senki sem firtatja, vajon hová. Különben is hajlamosak vagyunk a legrosszabbra gondolni, ami az ő esetükben a leggyakrabban sajnos igaz.

Egy pár évvel ezelőtt, mikor már azt hittem mindent, és mindenkit ismerek az utcán, közel az akkori kedvenc drosztomhoz, megpillantottam egy férfit a falnak dőlve ülni. Ismerős volt, de szakállas, idősödő. A maga módján, és főként a többiekhez képest rendezett, tiszta, jól fésült, és nyílt tekintetű. Hosszasan bámultam, és próbáltam rájönni ismerem-e. Úgy rémlett, már néztem ezekbe a szemekbe, de mégsem állt össze bennem a kép, és ez az ábrázat ismeretlennek hatott. Meguntam a puszta bámészkodást, ki akartam elégíteni a kíváncsiságomat. Vittem neki egy kávét, és kisegítettem az öreget egy pár ezer forinttal. Furcsa érzésem támadt, miután végigmért. Úgy nézett rám, és azt üzente a testbeszéde, mint aki nagyon is jól tudja, hogy ki vagyok, mint akinek egy percig sem kell ezen gondolkodnia, de mégis ugyanolyan nyugodt maradt, és szótlan. Némi szégyenérzet vegyült immár a kíváncsiságomhoz, én még mindig nem tudtam, ki ez az ismerősnek tűnő idegen.

Esetlenül kezdtem kérdezgetni a napjáról, és arról, szüksége lenne-e valamire, illetve mire lenne még szüksége. Feszélyezett a tudat, hogy még mindig én vagyok „hátrányban", holott már biztosra vehettem, hogy valaha ismertük egymást.

– Gyere, sétáljunk egyet kölyök – ezzel felállt, és összeszedelőzködött.

Középiskolás éveim óta nem hívtak kölyöknek, és már akkor sem volt túl hízelgő, neki mégis elnéztem. Felderengett bennem a múlt pár apró részlete, és éreztem, ahogy felém kúszik pár emlékfoszlány. Egyre közelebb éreztem magamhoz az igazságot, és mikor elért engem, néhány pillanatra lemerevedtem. Hirtelen megálltam a sétánk közepén, úgy vonszolt végig az öreg a zebrán, de már tudta, hogy végre én is értem. De még mennyire, hogy értettem, és csak részben szólt az értetlenségem az

érthetetlen ostobaságomnak, ami miatt nem jöttem rá rögtön, hogy kicsoda ő, a másik részét a döbbenet foglalta el bennem, hogy végül hova jutott.

– De mégis mióta…? Járod az utcákat? – nem akartam azt feltételezni, és egyelőre elhinni sem, hogy ott is él. Naiv, kisfiús gondolkodás volt ez a részemről…

– Most már egy jó ideje… a történtek után még egy darabig fennmaradtam a vízen, aztán alámerültem.

Szörnyű volt ezt hallanom, és látnom, és, amit még nem láttam, és nem hallottam, azt végképp nem is akartam megismerni. Van az embereknek az a rossz szokása, hogy ha egy másik társukat, vagy szerettüket tragédia, még inkább valamiféle iszonyat éri, nem akarják hallani a részleteket. Nem akarnak ízelítőt kapni az elszenvedett elképzelhetetlenből, és nem akarnak ők is, még ha csak szóban, a képzeletükkel is részeseivé válni. Az áldozat pedig kénytelen bűnösnek érezni magát, amiért úgy érzi, lennie kell abban valaminek, hogy a többiek utóterápiában, és nem terápiában gondolkodnak, ahol ő igenis megoszthatja velük a történteket, a rémségeket.

Nagyot sóhajtottam, és megkíséreltem én is „alámerülni”, ahogy János fogalmazott. De még mindig csak bámultam őt. Ahogy végigmentünk az utcán, és megismertem a mindennapjainak színhelyeit egyszeriben beleborzongtam, és végig lúdbőröztem, telve sajnálattal, és szégyennel. Azt mondta, nem kell féltenem, vele jól bánnak, mert tudják, hogy orvos volt, sokat segít nekik, és a fiatalok amúgy is inkább nagypapát látnak benne, némelyek talán fel is néznek rá. Akkor láttam először a régi Jánosból egy darabot, a büszke, egyenes tartású, felemelt fejjel járó Jánosból. Tovább mélyült bennem a sajnálat, amelyre pedig nem volt szüksége, és a szégyen, melyet egyáltalán nem akart ébreszteni bennem. Tudtam, hogy rajta csak a tettekkel segíthetek, a többit magamnak, és magammal kell lerendeznem, őt nem keverhetem bele.

Mire az idegenvezetés végére értünk, éreztem azt a furcsa szagot, melyet a többszörösen megszáradt izzadásaim okoztak, és csak remélhettem, hogy ő nem érzi rajtam. Egyszeriben minden olyan érzés megrohant, ami kínos, vagy kellemetlen volt, amitől feszélyezve éreztem magam, és szabadulni próbáltam. Mielőtt azonban felhúztam volna a nyúlcipőt, azon túl, hogy megkérdeztem, mire volna azonnali szüksége, úgy véltem, egy komolyabb beszélgetést is meg kéne ejtenünk. Már a sétánk alatt folyvást jártak a gondolataim, miközben hallgattam, és figyeltem őt, ezért a túra végére megszületett a kész gondolat.

– János, szeretném, ha hozzám költözne. Van egy üres szobám. Ami azt illeti több is. Tudja, apámék halála, és az a nagy lakás a Rózsa utcában. Sose tudtam egyedül belakni, és keresve sem találhatnék jobb lakótársat.

János szeretetteljesen nézett rám, mint annak idején, „kölyökkoromban”. Vonakodott, húzódozott elfogadni, de biztosítottam róla, hogy ez nem könyöradomány, hanem örömteli felajánlás a részemről. Mindig is úgy éreztem, mintha a második apám volna, óvó szemei mindig figyeltek, míg tehette. A legkevesebbnek éreztem viszonozni ezt neki, melyet még erőltetnem sem kellett. Valóban örültem a viszontlátásnak, és ez, illetve ő valamit megnyitott bennem. Jól éreztem magam, amiért ismét egymás életének részei lehetünk, és visszakaptam egy kis darabkát a régmúlt szép időkből, amire pedig már nem igen számítottam. Ekkoriban már igazán semmilyen mélyről jövő, őszinte, vagy jó érzésekre nem számítottam, és felemelt a tévedésemen érzett elégedettségem. Valódi békesség töltött el, mikor János hálás, és barátságos tekintettel elfogadta a felkínált lehetőséget.

*

Az idők során megtanultam, hogy nem csak János féle szerencsétlenek vannak, akiknek jóságuk ellenére minden balul üt ki. Nem. Vannak emberek, akiknek nincs szükségük semmiféle segítségre, hogy elbasszák az életüket. Megteszik maguk.

Amennyit kivettem az öltönyös úriember szavaiból, akit a Budakeszi úti bíróságra vittem Rákospalotáról, ő is pont egy ilyen alak volt. Válni készült, elvett egy nőt, akit nem szeretett, de kényelmes, és egyszerű volt mellette az élete. Talán pontosan azért, mert nem szerette. Gondolkodtak már azon, hogy egyeseknek a szerelem képes megnehezíteni egy olyan „egyszerű” dolgot, mint egy párkapcsolat, vagy házasság? Sokan nehezen viselik a korlátokat. No nem a monogámia korlátait, hanem azokat, amik a saját szabadságukat veszélyeztetik. Megbízni, rábízni valakire magunkat, megnyílni, és sebezhetővé válni előtte, sokaknak ez maga a megtestesült rémálom.

Márton szakasztott ilyen srác, közel a harminchoz, látott, tapasztalt már ezt-azt. Nem nagyhangú valaki, de barátságos, és éppen ezért mindenki kedveli őt. Érdeklődik a művészetek iránt, jobban mondva élhal a művészetekért.

Milyen kár érte, és milyen kár a művészetnek, hogy Márton minden jó tulajdonsága ellenére nem mer kockáztatni, nehogy kudarc érje, és nem szedett fel magára annyi önbizalmat, hogy belevágjon valami olyasmibe, ahol tényleg csak a saját maga tehetsége és kitartása révén hoz létre valamit. Remek festőművész vált volna belőle, ha nem él olyan megalkuvó életet, és tengeti a mindennapjait egy nyolctól négyig típusú irodai melóval. Ő az a fajta ember, akiben megvan a kellő tehetség, mégis azt érezni rajta, mintha kőszobor volna, aki ugyanabban a merev

pózban éli végig az életét, kihasználatlanul hagyva a benne rejlő lehetőségeket.

Még akkor sem érzett kellő bátorságot, mikor pedig még társasága is akadt, aki arra bíztatta, próbálja ki magát. A lány szintén zenész, festő palánta, aki éppen akkor bontogatta a szárnyait, mikor megismerkedtek, apróbb sikerekkel a háta mögött. Találkozásuk első pillanatától megvolt a szikra, együtt rezdültek, és fél szavakból megértették egymást. Teljesen új volt ez a fajta vibrálás. A lány ambiciózus és szenvedélyes volt. Ijesztően nagy hévvel vetette bele magát mindenbe. Mégis, sebzettnek, és sebezhetőnek tűnt, és hiányt szenvedett bárminemű önbizalomban. Talán ezért is hitt annyira erősen az őszintének tűnő szavaknak.

Mártonnak nem kellett mondania, magamtól is tudtam, hogy beleszeretett. Eleinte az újdonság erejével hatott rá ez a dolog, nem vette egészen komolyan, ugyanúgy kezelte, mint a korábbi kapcsolatait, nem is tudatosult benne, hogy szereti a lányt. Azok voltak ám csak a szép idők kettejüknek. Az, ami a munkában egyedül Mártont keseríti meg, a szerelem dolgában egy másik személyre is hatással volt, tudniillik a félelmei. Márton a saját árnyékától is fél, nemhogy a szerelemtől. Azt mondta, nem hisz benne, illetve nem hisz abban, hogy valakit örökké tudna szeretni. No, és persze még jobban rémítette a gondolat, hogy átadja magát valakinek, aki esetleg mégsem szereti majd őt örökké.

Azzal nyugtattam, hogy ezt az egészet nem láthatja előre, ezért nincs mit aggódnia rajta. Ha valakit megszeret, napról napra jutnak el az örökkévalóság felé, de az is lehet, hogy félúton szétválnak útjaik, inkább élvezze ki minden percét az aggodalmaskodás helyett. De hiába beszéltem neki. Pár hét múltán, mikor számára is bizonyossá vált, és már nem titkolhatta maga előtt, hogy bizony beleszeretett a lányba, Mártont elöntötte a hideg rémület a gondolattól, hogy talán őt élete végéig szeretni fogja, és megdől minden, amit eddig hitt. Megrémült, hogy elveszti addigi önállóságát, és valaki érzelmileg a hatalma alá hajtja, önkéntelenül. Rettegését csak tovább fokozta a félelem, hogy a lány idővel majd esetleg úgy érzi, Márton nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. A szavai azt mondták az összetört kedvesnek, hogy jobb, ha még most befejezik, mert neki úgy is el kell mennie, a cége áthelyezi egy másik irodába, a szemei viszont másról árulkodtak. Elfelejtette, hogy vannak dolgok, amelyeket nem lehet elleplezni. Nem akart rajta több sebet ejteni, de nem vette számításba, hogy ezzel elkésett, hiszen már így is sikerült megfertőznie, és megsemmisítenie őt.

Márton persze sehova sem ment. Minden folytatódott a régiben. Sem a munkája, sem a hozzáállása nem változott. Később aztán megismerkedett

másokkal persze, akikről beszélt nekem, de távoli emlékké fakultak a lelkes beszámolók, kiveszett a szeméből a szenvedély. Láttam rajta, hogy ők a pótlányok, a biztonsági játszmában, amit játszott. Semmi kockázat, nehogy igazán érezni kelljen valamit, mert az bizony olykor fájhat is.

Belenéztem a visszapillantó tükörbe, és egy pillanatra Márton arcát láttam az öltönyös fickó helyett, aki vesztesen jött ki a biztonsági játékból, csak ő az anyját okolta, amiért annyit nyaggatta már a házassággal, és bíztatta, hogy a neje lesz a megfelelő nő. Nem lett az, és most megkapta a nyakába ezt a macerát…

Nem akartam, de nem tudtam nem sajnálni Mártont, aki szintén a nemtevés és a félelmei miatt jutott balsorsra. A lányt viszont teljes szívemből szántam, amiért rákapcsolódott Márton hullámhosszára, és megnyomorította őt a szerelmük. A fiatal Kishölgy jutott róluk eszembe, aki hasonló cipőben járt, és így a történetek szép lassan körbeértek. Saját magamra gondoltam, és a saját rossz döntéseimre. Tudtam, hogy ez végső soron nekem szolgál terápiás céllal, amint végig furikázom azt a sok lelkileg selejtes embert az életemen, akik olyan sokat tanítanak nekem. Bevallom, a mai napig többre tartom a borravaló helyett az ilyesféle tanulópénzeket.

*

Fáradtan támaszkodtam neki a kanári oldalának a hajnali napfényben, és mélyeket lélegeztem, míg a forró kávé melegen tartotta fagyos ujjaimat. Csak bámultam ki a fejemből, ahogy reggelente általában szoktam, mikor egy bátortalan, de határozott leányhang csapta meg a fülemet a hátunk mögötti játszótérről. Ritmusra nyekeregték együttes erővel, a hintával karöltve Bill Withers sokat mondó négy sorát. Körülöttem páran önkéntelenül is elmosolyodtak, arrébb fiatal srácok egyezkedtek egy hajléktalannal, ki mennyi, és milyen dohányt szeretne, ha szerezne nekik. Eközben, nem messze a BKV sofőrje egy öngyújtó segítségével próbálta beindítózni a 16-os motorját, hogy menetkész állapotba kerüljön. Arra gondoltam, milyen tipikus pesti reggel ez, közben ott keringett a fülembe, és a fejemben az a négy sor… *ain't no sunshine when she's gone, it's not warm when she's away, ain't no sunshine when she's gone, and she's always gone too long*[1]…

És tényleg…

[1] „Mikor elmegy, eltűnik a napfény, míg távol van, oda a melegség, eltűnik a napfény, mikor elmegy, és mindig oly soká marad…" (Billy Withers – Ain't No Sunshine)